

Şiirimizin 'uç beyi' 100 yaşında

Modern Türk şiirinin öncülerinden İhan Berk'in 100. doğum yıldönümü için hazırlanan 'Şiir Her Yerdedir: İhan Berk 100 Yaşında' sergisi Yapı Kredi Kültür Sanat'ta ziyaretçilerini bekliyor.

Yeşil Portre, 30 x 22 cm, karton üzerine karşı teknik, Ahmet Meray Koleksiyonu.

Nü, 1986, 47 x 28.5, karton üzerine suluboya, ekolin boya, kurulu boya, çini mürekkebi.

Behçet Necatigil'in deyişyle 'şiirimizin uç beyi' İhan Berk'in 100. doğum yılı şerefine Yapı Kredi Kültür Sanat'ta açılan bir sergi ünlü şairin üretimini, iç dünyasını ve hayatının önemli dönüm noktalarını onun kitapları, resimleri, defterleri ve özel eşyaları üzerinden sunuyor meraklılarına. Küratörlüğünü Necmi Sönmez'in üstlendiği 'Şiir Her Yerdedir: İhan Berk 100 Yaşında' başlıklı sergi "Omurga/25 Şiir Kitabı", "Evren/Resimler", "Yörünge/Kitaplık", "Kılavuz/Defterler", "Kabuk/Eşyalar" ve "Harfler/Formlandırma Çabaları" başlıklı altı bölümde şairin üretimine odaklanıyor.

Öncelikle şunu teslim etmek gerekir ki, Necmi Sönmez için anlamında ve Yeşim Demir de tasarım anlamında çok önemli bir iş koymuşlar ortaya. Elbette sergiden çıktığınızda tadı damağınızda kalıyor ve dahasını, çok dahasını istiyorsunuz ama nihayetinde bu da bir büyük yaratıcının dünyasına sadece bir giriş niteliğinde ancak; onu daha yakından tanımak isteyenler kitaplarını alıp okuyacak, oturup internetten mi olur artık, kitaplıklardan mı, eski söyleşilerini karıştıracak, belki Enis Batur'la olan mektuplaşmalarını inceleyecek ya da serginin kataloğunu alıp çizimlerine uzun uzun bakacak, farklı ve kişisel bir yolculuğa çıkacak. Şurası kesin, 'Şiir Her Yerdedir' sergisi böyle bir yolculuğun ilk giriş biletini kesiyor, dönüp dönmek size kalmış.

Sergi alanının girişindeki yazıda küratör Necmi Sönmez "Serginin çıkış noktasını İhan Berk'in şiir kitapları, çizimleri, defteri ve kitaplığı oluşturuyor" diyerek çerçeveyi çiziyor ve ekliyor: "O kendi haritasını kitapları üzerinden çizirken, bir şekilde kendisi hakkında en ilginç, çarpıcı bilgileri de veriyordu. Bunu serginin odağına yerleştirmek için İhan'ın kabul ettiği şiir kitaplarının tüm basıklarını bir araya getirdim. Onun her şiir kitabı bir sonraki uzanan ağları, kökleri içeriyordu."

25 kitaplık omurga

Serginin omurgasını İhan Berk'in 25 kitabı oluşturuyor. 1940'lardan itibaren yayımlandığı şiir kitaplarının eski ve yeni basımlarıyla beraber yer aldığı bu bölümde sağ kolda kitapları ve onlara dair kısa yazıları (bazısı bir değerlendirme, bazısı bir geri plan hikâyesi, bazısı da bir diyalog) görünürken sol koldaki duvarda da İhan Berk'in kendi çizimleriyle belki de bambaşka bir sanat eserine dönüşmüş sayfaların sergilendiğini görüyorsunuz. 25 kitaplık bu turu bitip de sola döndüğünüzde genişçe bir salon karşılıyor sizi ve burada da Berk'in farklı dönemlerde yaptığı resimleri inceleme fırsatı buluyorsunuz.

Bu salonun bir duvarı ise İhan Berk'in

EMRAH KOLUKSA

Bodrum'da yaşamaya başladığı 1970 yılından itibaren bizzat kullandığı kendi kitaplığına ayrılmış. 1000'den fazla kitabın yer aldığı bu kitaplığın görüntüsü bile tek başına çok etkileyici gerçekten, ama serginin küratörü ve tasarımcısı bununla yetinmemiş ve kitaplıkta yer alan tüm kitapları bir tablet üzerinden kısaca inceleyebilmemizi sağlayan interaktif bir uygulamaya yerleştirmişler hemen önümüze.

Yine dağlardasın...

Bu salonun hemen yanında küçük bir oda daha var, İhan Berk'in şahsi eşyalarının toplandığı bir bölüm burası. Burada sergilenen nüfuz cüzdanından tam adının Emrullah İhan olduğunu ve soyadının da Birsen olarak kayıtlarda geçtiğini öğreniyor; onun hangi daktiloda (Consul marka) yazdığını, piposunu, saatlerini, resim çizerken kullandığı fırça ve boyalarını görüyoruz. Yine burada ince uzun saman kağıdından bir deftere yazılmış bir not çarpıyor gözümüze: "İhan Berk, yine dağlardasın herhalde. Öledim. Ara lütfen. küçük İskender."

Gerçek bir hazine

Sırada ikinci kat var. Burada gerçek bir hazine bekliyor meraklı okuru: İhan Berk'in defterleri. Zaten serginin bu bölümü 'Ben İhan Berk'in Defteriyim' başlığını taşıyor ve camekânların içinde İhan Berk'in farklı dönemlere ait çalışma defterleri sergileniyor. Bunları görünce insan keşke defterlerini içlerine daha fazla bakabilseydik diyor doğrusu, sadece kapaklarını görmek yetmiyor. Ama burada da hoş bir sürprizle karşılaşılıyor ve iki uçta projeksiyonla duvara yansıtılmış filmlerde defterlerin içini de inceleyebileceğimiz görüntüler olduğunu fark edip mutlu oluyoruz. Artık gönül rahatlığıyla çıkıp Beyoğlu'nun gündelik kalabalığına karışabilirsiniz, belki bir İhan Berk dizesi de eşlik eder bize, belki.

İhan Berk

Ara Güler, 1981, İstanbul